

УДК 351.779:636.92

КРОЛЯТИНА — ВАЖЛИВИЙ РЕЗЕРВ М'ЯСА В УКРАЇНІ

В. А. Котелевич, к. вет. н., доцент
valya.kotelevich@ukr.net

Житомирський національний агроекологічний університет, м. Житомир, Україна

Серед усіх видів м'яса кролятина за протеїновою поживністю, соковитістю, ніжністю, смаковими якостями та засвоюваністю займає одне з перших місць. Вона містить повноцінний протеїн та всі незамінні амінокислоти. Кролятина багата макро- і мікроелементами, вітамінами групи В, РР та Е. Кролі мають короткий цикл відтворення та інтенсивне, порівняно з ВРХ і свинями, збільшення живої маси, що дає можливість у 4 місяці отримувати високопоживне дієтичне м'ясо, яке має витончений аромат і смак, а за умов промислового ведення галузі є високорентабельним.

Метою досліджень було провести порівняльний аналіз кролятини залежно від породних особливостей та пори року. Науково-виробничий дослід проведено на приватній фермі с. Глибочиця. За принципом аналогів було сформовано 4 групи кролів 4-місячного віку по 10 тварин у кожній, сертифіковані за породами каліфорнійська скоростигла і бельгійський велетень (весняно-літня та осінньо-зимові пори року). Перед забоєм визначали індекс збитості (обхват за лопатками, поділений на довжину тулуба і помножений на 100 %). Забій тварин проводили в умовах приватного господарства із дотриманням ветеринарно-санітарних та етичних вимог. Після забою тушки підлягали ветеринарно-санітарному огляду згідно з «Правилами передзабійного ветеринарного огляду тварин та ветеринарно-санітарної експертизи м'яса і м'ясних продуктів» (2002). Якість м'яса визначали анатомічною обвалкою тушок та визначенням органолептичних показників м'яса кролів і бульйону за 5-бальною шкалою в умовах кафедри паразитології, ветсанекспертизи та зоогієни ЖНАЕУ.

За результатами досліджень встановлено, що кролі, вирощені у господарстві, благополучному за інфекційними та інвазійними захворюваннями, не мали патологоанатомічних змін в тушках. Усі тушки кролів за вгодованістю належать до першої категорії. Визначено, що зразки м'яса кролів 4-місячного віку порід каліфорнійська скоростигла та бельгійський велетень (фландр) практично рівноцінні за органолептично-дегустаційними характеристиками. За смаком, ніжністю, соковитістю, кольором та ароматом загальний середній бал у весняно-літній та осінньо-зимовий періоди, відповідно, становив: каліфорнійська скоростигла — 4,7–4,8 і 4,6–4,7; бельгійський велетень — 4,8–5,0 і 4,7–4,8 балів. Бульйон з м'яса піддослідних кролів мав ніжний, витончений аромат і смак, добру прозорість і отримав за 5-бальною шкалою: каліфорнійська скоростигла і фландр у весняно-літній період — 5,0, в осінньо-зимовий — 4,8 балів. Забійний вихід, вихід м'язової тканини і кісток в тушках кролів неоднакові і залежать від породних особливостей тварин та пори року. Найбільший забійний вихід визначено у 4-місячних кролів породи бельгійський велетень і в каліфорнійської скоростиглої у весняно-літній період — відповідно, 56,51 % і 50,75 % ($P < 0,001$). Жива та забійна маса найвища у весняно-літній період: бельгійський велетень — 3375 г та каліфорнійська скоростигла — 2956,5 г ($P < 0,001$). Кореляція живої, забійної маси та забійного виходу, крім класичної породної різниці у м'ясній продуктивності кролів, пояснюються сезонними змінами. Індекс збитості досліджуваних кролів становив: у 4-місячних фландрів весняно-літнього та осінньо-зимового періоду — відповідно, 77,07 % і 77,09 %, у їхніх аналогів каліфорнійської скоростиглої породи — 79,74 % і 78,73 %. За індексом збитості усі тварини належать до ейрісомного конституційного типу. Важливим для оцінки м'ясної продуктивності кролів є показник абсолютної маси м'якоті, яка охоплює масу м'язів та жиру. Серед 4-місячних кролів найбільшу абсолютну масу м'якоті мають фландрі весняно-літнього періоду — 1585,65 г, тоді як у каліфорнійської скоростиглої цей показник становив 1235,70; відповідно, в осінньо-зимовий період — 1318,20 і 1178,78 г ($P < 0,001$). Зі збільшенням м'язової маси за інтенсивного способу вирощування кролів до 4-місячного віку зростає і абсолютна маса кісток.

Кролівництво — економічно прибуткова справа, адже, за нашими розрахунками, економічна ефективність у перший рік функціонування становитиме 1,16 на 1 грн затрат, рентабельність — 120 %. Найбільший забійний вихід встановлено у 4-місячних кролів породи бельгійський велетень і каліфорнійської скоростиглої породи у весняно-літній період — 56,51 % та 50,75 %. Жива маса, забійний вихід м'язової тканини залежать від породи і пори року. Продуктивність кролів у весняно-літній період вища, ніж в осінньо-зимовий; забійний вихід м'яса у фландрів дещо вищий, ніж у каліфорнійців.